

Kuukausiraportti - helmikuu 2023

2146/02.00.02/2023

Aluehallitus 30.03.2023 § 56

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin helmikuulta tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin. Aluehallitus totesi asian selostusosan korjauksen esityslistan lähettämisen jälkeen lähetetyillä muutoksilla.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.</p> <p>Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Toimialuejohtajat vastaavat johtamiensa alueiden talousarvioseurannan toteuttamisesta ja vastuutuksesta yhteisesti sovitun kuukausirytmityksen mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu seitsemästä strategisesta tavoitteesta. Strategiset tavoitteet ovat samat kaikille toimialueille. Koska kaikkien strategisten tavoitteiden mittarit eivät sovellu sellaisinaan jokaiselle toimialueelle, toimialueet johtavat omat mitattavat tavoitteensa hyvinvointialueen mittaristosta. Kuluvalle vuodelle strategisten mittareiden toteuttamista on automatisoitu ja visualisointia uudistettu. Toimialuekohtaisten mittareiden valmistelu on vielä kesken.</p> <p>Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.</p>

Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Tämän mittarin osalta tavoitteena on, että palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Helmikuussa vastuuvastavalmistelijan arvio palveluverkkosuunnitelman valmiusasteesta on 33,4 %. Palveluverkkosuunnitelman valmistelu etenee tavoitteen mukaisesti.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana, jota seurataan palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on 86,3 %, joka on tavoitetason 80 % selkeästi yläpuolella eli tämä tavoite on tällä hetkellä toteutuksessa.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista pyrimme henkilöstön pitovoiman kasvattamiseen edellisvuodesta sekä työkykyisten päivien lisäämiseen. Henkilöstöön liittyvien tietojen valmistelua on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstötietojärjestelmän uudistaminen, missä sekä palvelukeskus että ohjelmistotoimittaja eivät ole onnistuneet. Helmikuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen. Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen noin 10 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Rahoituslakiin suunnitellut muutokset mahdollistavat vuosikatetavoitteen määrittämisen uudelleen, jossa on tärkeää huomioida myös kuluvan vuoden talouskehitys. Tällä hetkellä tiedossa olevien talousmuutoksien perusteella näyttää siltä, että vuosikatetavoite ei ole toteutuksessa.

Helmikuun tulosennuste on laadittu tiedossa olevien talousarviomuutoksien sekä alkuvuoden toteuman perusteella. Toimintatulojen osalta tällä hetkellä tiedetään, että VM:n tammikuun alussa julkaisema lopullinen rahoituslaskelma pienentää talousarviossa olevaa valtionrahoitusta 0,9 milj. euroa. Valtio on parhaillaan valmistelemaan 350 milj. euron hyvinvointialueiden lisärahoituksen kohdentamisperiaatteita. Tämän valtionavustuksena maksettavan osuuden suuruus pitäisi varmistua lähiviikkoina ja sen käyttöaika alustavien arvioiden mukaan olisi vuoden 2025 loppuun mennessä. Tämän erän ensimmäinen valtion suunnalta tullut arvio, tarkoittaisi noin 10 milj. euron erillisrahoitusta Siun sotelle. Tästä summasta tuleva nettohyöty kuluvalle vuodelle arvioidaan olevan 4 milj. euroa. Tulopuolelle on tulossa lisäksi ylimääräinen kertaerä kuntien 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Lainanottovaltuuslaskelmissa kertaerän suuruudeksi on arvioitu 20,9 milj. euroa, jonka perusteella on laadittu muutettu talousarviosarake taulukkoon 2. Tämän hetken tietojen mukaan ensimmäinen arvio

kertaerän suuruudesta on noin 42 milj. euroa, joka olisi muodostumassa siirtymätasauksen alenemisesta 85 milj. eurosta 65 milj. euroon sekä valtion noin 600 milj. euron lisärahoituksesta hyvinvointialueille. Lisärahoitustarve muodostuu, koska kuntien talousarviot tiedot poikkeavat valtion lisärahoituksen verran kuntien 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista. Tulosenusteissa on huomioitu valtion antama arvio kertaerän suuruudesta.

Vuoden 2022 toimintakulujen talousarviota suurempi kulukehitys merkitsee erittäin suuria haasteita kuluvan vuoden talousarvion toteutumiselle. Toimintakuluihin on jäämässä vain noin 17 milj. euron kasvuvara, mikä ei periaatteessa mahdollista edes täysimääräisesti palkkojen korotusten vaatimaa kulukehitystä. Suurin yksittäinen haaste tulee olemaan palvelujen ostoissa, joissa talousarvio on noin 40 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2022 toteuma. Kun siihen lisätään yksityisten palvelutuottajien hoiva-asumiseen liittyvien hintojen korotukset, joiden kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan vähintään 17 milj. euron luokkaa. Kokonaisuutena palvelujen ostot tulevat ylittymään tämän hetkisen arvion mukaan noin 60 milj. euroa aluevaltuuston joulukuussa hyväksymästä talousarviosta. Henkilöstökuluihin on tulossa ylimääräistä kasvupainetta useita miljoonia euroja ventialojen palkankorotusten myötä, koska hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkaratkaisu oli osittain kytketty ventialojen palkkaratkaisuun.

Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä organisaation suurin haaste. Palvelujen tuottaminen omana toimintana olisi huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin ostopalvelujen avulla. Samalla lainsäädännön reunaehdot huomioiden myös palvelujen tuottamisessa on siirryttävä hyödyntämään digitalisaatiota. Tätä kehitystä tukemaan valmistellaan parhaillaan palveluverkon uudistamissuunnitelmia palvelutarve edellä.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, niin hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Helmikuun tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätymässä noin 23 milj. euroa alijäämäiseksi. Tämä tarkoittaa, että kuluvan vuoden aikana on väistämättä löydettävä uusia entistä tehokkaampia toimintatapoja.

Talouden tavoiteohjelman avulla etsitään keinoja talousarviossa pysymiseksi. Kuluvan vuoden tavoiteohjelman koko on 26 milj. euroa. Toimialueet ovat valmistelleet toimenpiteitä TA23-kirjassa päätettyjen toimialuekohtaisten euromääräisten tavoitteiden mukaisesti. Maaliskuun tehdyn viimeisimmän koosteen perusteella kolme neljäsosaa 26 milj. euron tavoitteesta on joko toteutunut tai toteutumassa toimialuejohtajien arvion mukaisesti. Vastaavasti yksi neljäsosa tavoitteista on vielä valmistelussa tai aloittamatta. Aloittamatta olevista tavoitteista valtaosa liittyy palveluverkon valmisteluun, jonka on määrä valmistua kesäkuun aikana. Toimialueet on veloitettu etsimään lisäkohteita, jos joku suunniteltu toimenpide ei ole toteutumassa täysimääräisesti. Talouden

tavoiteohjelman toteutuminen vähintään tavoitteen mukaisesti on välttämätöntä kuluvan vuoden talouden hallinnan näkökulmasta.

Tavoiteohjelman toteutumisesta on laadittu erillinen selvitys edellisen aluehallituksen kokouksen päätöksen perusteella, jota hyvinvointialuejohtaja sekä toimialuejohtajat esittelevät hyvinvointialuejohtajan katsauksen yhteydessä.

Palvelutuotannon suhteen näyttää, että palvelujen piirissä on alkuvuonna ollut 114 689 eri asiakasta, mikä on 14,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Erilaisia suoritteita on ollut 647 911 kappaletta, mikä on 13,7 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sekä asiakkaiden että suoritteiden määrän vähentymistä selittävät koronaepidemian maltillisempi palvelujen käyttö.

Hyvinvointialueen strategiset aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit sekä tuloslaskelma ja talouden tavoiteohjelman toteutumisarvio ovat viiteaineistona.